

Ion Barbu - Riga Crypto si Iapona Enigel

Repere analitice

-SEMNICIFICATIILE TITLULUI:-

- poezia "Riga Crypto si Iapona Enigel" e arta poetica a lui Ion Barbu;
- este integrata in ciclul "Uvedenrode" din volumul de poezii "Joc secund" (1930);
- tema fundamentala este nunta dilematica, aflata sub semnul incompatibilitatii protagonistilor cuplului; in sfera terestra, vegetala, "regele ciupearca" este inapt pentru nuntire, lucru rezultat din barfa florilor si a buretilor: "si rai ghioci si toporasi/ Din gropi ieseau sa-l ocarasca,/ Sterp il faceau si naravas,/ Ca nu voia sa infloreasca.";
- prin tematica, poate fi inclusa in seria celebrelor povesti triste de dragoste ale lumii, ca "Tristan si Isolda" si "Romeo si Julieta"; inscriindu-se in cosmologia "Jocului secund", cele doua personaje ale poeziei apartin unor universuri diferite, fiecare tanjind spre opusul lumii in care traieste;
- poezia reediteaza drama incompatibilitatii dintre doua spirite total diferite, legate printr-o iubire imposibila, ca in "Luceafarul" lui Eminescu.

-STRUCTURA POEZIEI:-

- poezia are o structura de povestire in rama sau povestire in povestire;
- povestirea in rama releva momentul final al unei nunti, mai intim, in care, in scop initiatic, pentru prevenirea mirilor asupra nuntii dilematice, minate de incompatibilitatea protagonistilor si de sterilitate, se insereaza o poveste in poveste, "un cantec larg", cu multe invataminte; atmosfera este "aburita", cu o limitare vizuala benefica, "in camera", spatiu potrivit pentru o povestire.
- vremea in care se plaseaza actiunea este arhaica, de aceea si "menestrelul", mesagerul lui, este batran, la fel ca legendele sale.

PROTAGONISTII:

- Ion Barbu insusi considera ca acest poem este "un "Luceafar" intors", prin tematica si prin aspiratiile personajelor;
- protagonistii joaca o lirica a rolurilor, inversate insa fata de poemul eminescian;
- numele lor exprima si conditia fiecaruia: Crypto (gr. cryptos = "ascuns") inseamna izolare, inchidere, umbra; Enigel este opusul lui, e o aspiranta a spatiului deschis, parcurgand un nou ciclu existential al cunoasterii;
- in cazul rigai Crypto e vorba de "un cer rasturnat, prin raportare la zona lui Hyperion", el reprezentand subumanul, sterilitatea inapta pentru nuntire, o ipostaza inferioara fata de termenii eminescieni; Riga Crypto este omul delasator, ce nu se poate autodepasi, molcom, linistit, e prototipul omului comun, ce duce o viata larvara, fara orizont;
- personajul feminin figureaza ipostaze contrare: Iapona Enigel simbolizeaza "natura umana plenara", care aspira, prin depasirea datului existential, sa se implineasca; ea traieste in "tari de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

gheata urgisita", intr-o Walhalla ideala, dar aspira la o lume solara, la implinire; Enigel este o fiinta sensibila intr-o lume a frigului, a intunericului, care vede in lumina puritatea, forta universala de regenerare perpetua;

- se dezvolta astfel, in poezie, o antiteza intre "tari de gheata urgisita" si lumea vegetala a "muschiului crud", suficient siesi, ascuns de lumina solara;
- intalnirea celor doi are loc in spatiul oniric ("Pe trei covoare de racoare/ Lin adormi, torcand verdeata"), ca in "Lucafarul" eminescian, si respecta ceremonialuri stravechi: riga Crypto, intovarasit de un slujitor, un eunuc batran, vine la Enigel sa o imbie cu dulceata; cererea ii este refuzata, la fel ca urmatoarea, insistenta, de a-l culege;
- protagonistii, reprezentand lumi diferite, au o intalnire tangentiala, ce le modifica profund destinele;
- desi aspiratiile lor difera, ei se atrag in virtutea principiului atractiei contrariilor, coincidentia oppositorum; invocarea soarelui este perceputa de riga Crypto ca o amenintare: "...de soare,/ Visuri sute, de macel,/ Ma despart. E rosu, mare,/ Pete are fel de fel;/ Lasa-l, uita-l, Enigel/ in somn fraged si racoare";
- aspiratia catre umbra nu poate fi inteleasa de Enigel, pentru ea fiind o blasfemie adresata solaritatii atotputernice: "- Riga Crypto, riga Crypto,/ Ca o lama de blestem/ Vorba-n inima-ai infipt-o!/ Eu de umbra-mult ma tem";
- imparatia de gheata a laponei Enigel se inchina soarelui, se lasa condusa de puterea lui magica, pentru ca astrul celest reprezinta conditia superioara, pe care umbra nu o poate da: "Ma-nchin la soarele-ntelept,/ Ca sufletu-i fantana-n piept,/ si roata alba mi-e stapana,/ Ce zace-n sufletul-fantana./La soare, roata se mareste;/ La umbra, numai carnea creste/ si somn e carnea, se dezumfla";
- Enigel se sperie insa de invitatia regelui Crypto, o posibila interpretare a incongruentei dintre doua lumi diferite, la fel ca in "Lucafarul", unde intre Hyperion si Catalina exista o opozitie ireductibila intre energia imateriala si materia degradabila;
- riga Crypto moare in incercarea de a ajunge dincolo de limitele sale existentiale: textura prea slaba, din tare este alcatuit nu-i permite sa treaca de hotarele lumii intunecate, el fiind nimic cand, din greseala, este pus in fata cu astrul zilei: "Dar soarele, aprins inel,/ Se oglindi adanc in el;/ De zece ori, fara sfiata,/ Se oglindi in pielea-i cheala./si sucul dulce inacreste!/ Ascunsa-i inima plesneste".

-STILUL BALADESC:-

- modelul poetic este preluat din baladele germane, cantate la curtile medievale, "stins, incetinel,/ La spartul nuntii, in camara", de menestrela batrani, care isi transmit cantecele din generatie in generatie;
- spatiul poetic ce se dezvolta din primele versuri este al unei lumi medievale, cu enigmatice castele, cu menestrela, barzi, filizi si scalzi, care cantau la ospetele vechilor castelani;
- o dovada a caracterului mitic al unei astfel de lumi este atmosfera de basm, ireala, ce se revarsa asupra cititorului inca de la primele versuri;
- stilul protocolar, specific nuntii dintotdeauna, ca ritual initiatic, se continua cu preparativele pentru

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

cantare ale menestrelului: "- Nuntas fruntas! / Ospatul tau limba mi-a fript-o,/ Dar, cantecul, tot zice-l-as,/ Cu Enigel si riga Crypto.";

- lumea aceasta se invaluieste in poveste, prin elementele de baroc si de fantastic sugerate de podoabele menestrelului, "panglici, beteli cu funta", intr-un spatiu de legenda, in care timpul curge lent; odata cu povestirea inceata a menestrelului se dezvaluie povestea de dragoste a acestei lumi ascunse, in care fiecare loc, fiecare personaj isi are propriul sau inteles, propria sa valoare.

-Eseu-

Balada "Riga Crypto si Iapona Enigel", arta poetica a lui Ion Barbu, asa cum a fost considerata in "Antologia poetilor de azi", intocmita de Perpessicius si Ion Pillat, este integrata in ciclul "Uvedenrode" din volumul de poezii "Joc secund" (1930). Prin tematica, poate fi inclusa in seria celebrelor povesti triste de dragoste ale lumii, ca. "Tristan si Isolda" si "Romeo si Julieta". Inscrinduse in cosmologia "Jocului secund", cele doua personaje ale poeziei apartin unor universuri diferite, fiecare tanjind spre opusul lumii in care traieste. Poezia reediteaza drama incompatibilitatii dintre doua spirite total diferite, legate printr-o iubire imposibila, ca in "Luceafarul" lui Eminescu.

Se cunosc fazele creatiei lui Ion Barbu: parnasiana, in "Lava", "Panteism"; baladica si orientala, in "Isarlak", "Dupa melci"; pura si ermetica, in "Din ceas, dedus adancul", "Timbru", "Grup". "Riga Crypto si Iapona Enigei" apartine celei de-a doua perioade, prin semnificatiile simbolice trecand insa catre poezia criptica si ermetica, insusi Ion Barbu considera ca acest poem este "un "Luceafar" intors", prin tematica si prin aspiratiile personajelor, cu rolurile insa inversate fata de poemul eminescian. Numele lor exprima si conditia existentiala a fiecaruia: Crypto (gr. cryptos = "ascuns") ineamna izolare, inchidere, umbra, in timp ce Enigei este opusul lui, e o aspiranta catre spatiul deschis, parcurgand un nou ciclu existential al cunoasterii. Marin Mincu vorbeste, in cazul rigai Crypto, de "un cer rasturnat, prin raportare la zona lui Hyperion", el reprezentand subumanul, sterilitatea inapta pentru nuntire, o ipostaza inferioara fata de termenii eminescieni. Personajul feminin figureaza ipostaze contrare: Iapona Enigei simbolizeaza "natura umana plenara", care aspira sa se implineasca prin depasirea datului existential. Ea traieste in "tari de gheata urgisita", intr-o Walhalla ideala, dar aspira la implinire intr-o lume solara. Enigei este o fiinta sensibila intr-o lume a frigului, a intunericii, care vede in lumina puritatea, forta universala de regenerare perpetua. Riga Crypto este omul delasator, ce nu se poate autodepasi, e prototipul omului comun, ce duce o viata larvara, fara orizont. Se dezvoltata astfel, in poezie, o antiteza intre "tari de gheata urgisita" si lumea vegetala a "muschiului crud", suficient siesi, ascuns de lumina solara. Taramul gheturilor boreale este ilustrat in viziune parnasiana: "- in tari de gheata urgisita,/ Pe-acelasi timp traia cu el,/ Iapona mica, linistita,/ Cu piei, pre nume Enigel./ De la iernat, la pasunat,/ Azn noul an, sa-si duca renii,/ Prin aer ud, tot mai la sud,/ Ea poposi pe muschiul crud/ La Crypto, mirele poienii.".

Modelul poetic este preluat din baladele germane, cantate la curtile medievale, "stins, incetinel,/ La spartul nuntii, in camara", de menestrelii batrani, care isi transmit cantecele din generatie in generatie. Balada are o structura de poveste in poveste, iar spatiul poetic ce se dezvoltata din

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

primele versuri este al unei lumi medievale, l cu enigmatice castele, cu menestrelu care cantau la ospetele vechilor castelani. O dovada a caracterului mitic al unei astfel de lumi este atmosfera de basm, ireala, ce se revarsa asupra cititorului inca de la primele versuri: "Menestrel trist, mai aburit/
Ca vinul vechi ciocnit la-nunta,/ De cuscrul mare daruit/ Cu pungu, panglici, beteli cu funta./ Mult indaratnic menestrel,/ Un cantec larg tot mai incearca,/ Zi-mi de lapona Enigel/ si Crypto, regele-ciupearca". Stilul protocolar, specific nuntii dintotdeauna, ca ritual initiatic, se continua cu preparativele pentru cantare ale menestrelului: "- Nuntas fruntas!/ Ospatul tau limba mi-a fript-o,/ Dar, cantecul, tot zice-l-as,/ Cu Enigei si riga Crypto.". Lumea aceasta se invaluieste in poveste, prin elementele de baroc si de fantastic sugerate de podoabele menestrelului, "panglici, beteli cu funta", intr-un spatiu de legenda, in care timpul curge lent, in ritmul povestirii molcome a menestrelului, prin care se dezvaluie o poveste de dragoste intr-o lume ascunsa, in care fiecare loc, fiecare personaj isi are propriul sau inteles, propria sa valoare.

Riga Crypto are un nume predestinat, semnificand ceea ce se afla dincolo de aparente, ce nu poate fi dezvaluit. Domnia sa "peste bureti", "in pat de rau si-n huma unsa", nutrita parca "de la fantana tineretii", este mereu aceeaasi si, dupa cum spun curtenii, vesnica: "La vecinie tron, de roua parca!/ Dar printre ei barfeau buretii/ De-o vrajitoare manatarca/ De la fantana tineretii.". În coordonatele mitice ale acestui univers, "fantana tineretii" provine din timpul sacru, din primordialul in illo tempore.

Curtenii, barfitori, aceiasi de peste tot, respecta o tipologie umana diversificata, subliniind insa defectul capital al "regelui-ciupearca", sterilitatea perpetua, incapacitatea nuntirii, sever avertisment pentru participantii la o nunta reala, initiatica: "si rai ghioci si toporasi/ Din gropi ieseau sa-l ocarasca,/ Sterp il faceau si naravas,/ Ca nu voia sa infloreasca.". Imortalitatea regelui Crypto, rezultata din conservare existentiala, nu poate decat sa starneasca invidie printre supusii sai: el ramane acelasi, in timp ce toti ceilalti se schimba si dispar. Regele se situeaza astfel intr-o ordine preexistenta celei vegetale, increata, rautatea, congenera omului, fiind transferata florilor din regatul sau, in aparenta inofensiva, dar pline de seve ascunse.

Dincolo de lumea vrajita, dar terestra, terna, a regelui Crypto, exista alta, parca desprinsa din vechile legende germanice, lumea frigului pur, permanent, in care traieste lapona Enigel. Aceasta, venind dintr-o lume paradiziaca, nu are atat intentia unei schimbari, a unei evadari din immobilismul unei lumi perfecte, cat dorinta de a trans-cende, de a se situa la un nivel gnoseologic superior. Lapona sta sub semnul rece al Ratiunii, activata de periplul permanent al transhumantei, al mutarii din loc in loc, in functie de anotimpuri: "De la iernat, la pasunat,/in noul an, sa-si duca renii,/ Prin aer ud, tot mai la sud,/ Ea poposi pe muschiul crud/ La Crypto, mirele poienii". Ea reprezinta o lume senina, a echilibrului, a nazuintei catre sferele superioare ale cunoasterii, care o indeamna sa caute lumina, sa-si gaseasca aspiratiile pierdute. Omul comun s-a resemnat, adaptandu-se la o lume terestra banala, lipsita de aspiratii, situatie in care se afla riga Crypto, ascuns mereu de lumina solara pentru a subzista, pierzand, prin renuntare, conditia paradiziaca de la inceputul lumii. Spre deosebire de el, limitat la o existenta larvara, "in pat de rau", pe tron "de roua", netulburata de mari evenimente, lapona cu nume ciudat nu poate ramane intr-un singur loc: pentru ea viata este o

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

cautare vesnica, o incercare de redobandire a starii, a puritatii initiale.

Întalnirea celor doi are loc in spatiul oniric ("Pe trei covoare de racoare/ Lin adormi, torcand verdeata"), ca si in "Luceafarul" eminescian, si respecta ceremonialuri stravechi: riga Crypto, intovarasit de un slujitor, un eunuc batran, el insusi simbol al sterilitatii, vine la Enigel sa o imbie cu dulceata. Cererea ii este refuzata, la fel ca urmatoarea, insistenta, de a-l culege. Cei doi, reprezentand lumi diferite, au o intalnire tangentiala, ce le modifica profund destinele. Desi aspiratiile lor difera, ei se atrag in virtutea atractiei contrariilor. Invocarea soarelui este perceputa de riga Crypto ca o amenintare: "...de soare,/ Visuri sute, de macel,/ Ma despart. E rosu, mare,/ Pete are fel de fel;/ Lasa-l, uita-l, Enigel/ În somn fraged si racoare".

Aspiratia catre spatiul umbrat, ocrotit, subuman nu poate fi inteleasa de Enigel, pentru ea fiind o blasfemie adresata solaritatii atotputernice: "- Riga Crypto, riga Crypto,/ Ca o lama de blestem/ Vorba-n inima-ai infipt-o!/ Eu de umbra mult ma tem", Împaratiile de gheata a laponei Enigel se inchina soarelui, se lasa condusa de puterea lui magica, pentru ca astrul solar reprezinta conditia superioara, pe care umbra nu o poate da: "Ma-nchin la sparele-ntelept,/ Ca sufletu-i fantana-n piept,/ si roata alba mi-e stapana,/ Ce zace-n sufletul-fantana./ La soare, roata se mareste;/ La umbra, numai carnea creste/ si somn e carnea, se dezumfla". Enigel se sperie de invitatia regelui Crypto, o posibila interpretare a incongruentei dintre doua lumi total diferite, la fel ca in "Luceafarul", unde intre Hyperion si Catalina exista o opozitie ireductibila intre energia imateriala si materia degradabila.

Antinomia dintre cele doua lumi este subliniata de conditia pe care si-o conserva riga Crypto: nefiind un solar, nu poate rezista avalansei concentrate de sageti de foc ce vin din inaltul cerului. Sub actiunea distructiva a acestora, textura fizica a regelui se deterioreaza, neputand rezista decat la adăpost: "La umbra, numai carnea creste/ si somn e carnea, se dezumfla,/ Dar vant si umbra iar o umfla...". Riga Crypto moare in incercarea de a ajunge dincolo de limitele sale existentiale: textura prea slaba din care este alcatuit nu-i permite sa treaca de hotarele lumii intunecate, el fiind rapus cand, din greseala, este pus in fata cu astrul zilei: "Dar soarele, aprins inel,/ Se oglindi adanc in el;/ De zece ori, fara sfiata,/ Se oglindi in pielea-i cheala. // si suc dulce in acreste!/ Ascunsa-i inima plesneste". Iesit din barlogul sau ascuns, in care avea o relativa imunitate, chiar imortalitate, intr-o imposibila tentativa de autodepasire, riga Crypto se sfarseste, trecand ca un demon in lumea inferioara, "sa rataceasca/ Cu alta fata, mai craiasca: // Cu Laurul-Balaurul,/ [...] Cu masalarita-mireasa,/ Sa-i tie de imparateasa". Pentru el sufletul nu este "fantana", fiindca nu poate stabili corespondente cu lumea transcendentă, fiind condamnat la o existenta inferioara, in care "pahar e gandul, cu otrava".

Balada fantastica, baroca prin efectul de "trompe l'oeil" si simbolista in aceiasi timp, "Riga Crypto si lapona Enigel" se incheie in armonie, prin delimitarea hotarelor intre cele trei lumi, alcatuind o trihotomie cosmologica: soarele, elementul peren, existent de la inceputul timpului, apa, forma unde energia soarelui este depozitata in stare fluida, si umbra, vegetalismul, unde arderea nu mai e posibila, unde biologicul se conserva prin forte slabe, perisabile.

Din ceas, dedus... Repere analitice

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

-PREMISE TEORETICE SI ESTETICE:-

- volumul "Joc secund" (1930) este incununarea operei poetice a lui Ion Barbu, unde geometrizarea viziunii lirice construiește un spațiu imaginar complex; aparține celei de a treia faze a creației barbiene, pură și ermetică, justificând pe deplin o remarcă a însuși matematicianului-poet: "...există undeva, în domeniul înalt al geometriei, un loc luminos unde se întâlnește cu poezia";
- "Din ceas, dedus..." apare la sfârșitul volumului "Joc secund", poezia fiind concepută ca o artă poetică retrospectivă, prin care Ion Barbu își explică întreaga creație poetică.

-SIMBOLURI SI METAFORE ALE POEZIEI:-

- titlul este preluat din primul vers, "Din ceas, dedus..." sugerând abstragerea din cotidian și din lumea comună, ieșirea din temporalitate, integrarea într-o ordine cosmică, generatoare de noi dimensiuni, cu alte forme de reprezentare a esafodajului material al lumii;
- materialitatea lumii se dizolvă prin reflectare, prin sublimarea esențelor, prin transformarea sferei concretului în element eteric, imaterial: "Tâind pe înecarea cirezilor agreste,/ în grupurile apei, un joc secund, mai pur";
- adâncul reprezintă inefabilul, puterea ascunsă a esafodajului material;
- metafora "mantuit azur" se definește ca o formă de intrare, prin oglindire în transcendent, în lumea idealității; azurul adăpostește spiritul divin, creator al lumilor, către care nazuiește spiritul uman prin reflectare artistică;
- calma creastă semnifică punctul cel mai înalt de reprezentare mimetică a lumii materiale: poetul reconstituie structurile temporale ale universului, le conferă materialitate în arhitectura întregului; calmul ascunde însă o substructură care nu poate fi decelată, ascunsă ochiului și rațiunii; poetul operează cu structuri suprapuse ale materialității lumii, construind imaginea de "joc secund", de lume supusă unui principiu prim de organizare, din care se desprind toate celelalte elemente spațio-temporale ale universului; calma creastă este de fapt idealul ce trebuie atins prin perfecțiunea însumării matematice, perfectibile a reprezentărilor lumii materiale.
- cirezile agreste reprezintă o metaforă a lumii în manifestările și formele ei neslefuite, brute, din care se esențializează dimensiuni din ce în ce mai mici, insignifiante;
- oglinda devine o metaforă pentru lumea situată dincolo de percepția obișnuită: este un instrument de construire a întregului într-o formă perceptibilă, dar virtualizată prin efectele reflectării în oglindă; prin oglindire se edifică un spațiu în care eul poetic se desprinde de materialitate, intrând într-o lume "rasturnată" în oglindă, cu legi noi, dincolo de liniaritatea temporală și de formele profane;
- meduza: ca efect al reflectării în spirit, meduzele semnifică lumea cosmică, marea de stele, rasturnată în spațiul virtual al oglinzii, al oceanului, realizând o verticală a spațiului ce dă simetrie și perfecțiune întregului; în lumea adâncurilor, meduzele primesc, ca un ecou, semne ale lumii nevăzute, dându-le o vibrație sonoră comparabilă cu muzica sferelor; lumea ideală se construiește astfel prin vibrații muzicale, prin aglomerări și eliberări succesive ale materiei, pastrand astfel armonia întregului.

-Eseu-

Valentele cele mai adanci ale lirismului barbian se exprima in poezia din faza a treia, cea ermetica, si G. Calinescu remarca aceasta profunda incriptare a simbolurilor: "Poetul s-a ridicat la un ermetism veritabil, bizuit pe simboluri, intr-o lirica de mare tensiune.". Poetul matematician a fost integrat de Eugen Lovinescu in categoria "Poezia cu tendinta spre ermetism", iar ermetismul este definit de criticul interbelic drept "o tendinta de refulare a lirismului, fie prin abstractia fondului, fie prin simple mijloace de expresie retinuta, discreta sau, de-a dreptul si voluntar, torturata, eliptica, cu asociatii de idei strict personale, ce transforma poezia intr-un joc de cuvinte incrucisate". Poezia devine o stiinta a semnelor, printr-o simbolistica profunda, dispusa intr-o "prelungire a geometriei", pastrand, cum insusi autorul marturiseste, "domeniul divin al poeziei". Poezia lui Ion Barbu a fost acuzata de o insuficienta transparenta, de ermetism, de o abstractiune maxima a ideilor. Tudor Vianu considera insa ca fenomenul nu inseamna o minimalizare a valorii poeziei, pentru ca "nu exista un alt poet roman care sa spuna mai mult in cat mai putine cuvinte. Concizia este virtutea capitala a stilului sau si ar fi o grava eroare sa luam drept lipsa ceea ce este numai lipsa prinosului". Prin concentrarea formei poetice, Ion Barbu se apropie de Stephane Mallarme sau de Paul Valery.

Poezia lui evolueaza treptat catre esentializare, incluzand teme si modalitati artistice relevante: mitul oglinzii, principiu fundamental de mimesis, de reflectare poetica a lumii; spiritualitatea cosmica, in "Ritmuri pentru nuntile necesare", urmand ierarhia divina si cosmica a "roatelor interioare" ale erosului; treptele reflectarii poetice, in "Timbru"; jocul de cuvinte, in "Uvedenrode". "Jocul secund" e o topografie a lumii ideale, esentializate, a cuvintelor si a simbolurilor, intr-o structura poetica avand o perfectiune deplina a formelor.

"Din ceas, dedus..." apare la sfarsitul volumului "Joc secund", poezia fiind conceputa ca o arta poetica retrospectiva, prin care Ion Barbu isi explica intreaga creatie poetica. Titlul este preluat din primul vers, "Din ceas, dedus...", sugerand abstragerea din cotidian si din lumea comuna, iesirea din temporalitate, integrarea intr-o ordine cosmica, generatoare de noi dimensiuni, dintr-un spatiu nevazut, cu alte forme de reprezentare a esafodajului material al lumii. Daca ciclul "Isarlak" includea in sfera estetica balcanismul funciar al acestei parti a lumii, deviind observatia poetica spre uman si senzitiv, "Din ceas, dedus..." esentializeaza si abstractizeaza mesajul poetic, edificand o lume cu profunde simboluri temporale, aflata intr-un punct de bifurcatie a neantului, de un lirism absolut. G. Calinescu interpreta in felul acesta versurile: "Poezia (adancul acestei calme creste) este o iesire (dedus) din contingent (din ceas) in pura gratuitate (mantuit azur), joc secund, ca imaginea cirezii rasfranta in apa. E un nadir latent, o oglindire a zenitului in apa, o sublimare a vietii prin retorsiune."

Variantele poeziei probeaza de altfel incercarile lui Ion Barbu de a gasi formula cea mai exacta a acestei reflectari, a "rasturnarii" lumii in spatiul ideal al reflectarii poetice: "Din vai parute, cerul dedus acestei Fete/ S-o prinda mantuita intr-un reluat azur,/ Un ceas invers sa lege gatita-i frumuseti/ Trecand prin scrin de ape un joc secund, mai pur." Sau: "Un cer dedus vazduhul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

acestei calme creste/ Reluata mantuita intr-un sperat azur/ Legand pe inecarea cirezilor agreste/ in grupurile apei un joc secund mai pur." "Calma creasta" este un punct de inflexiune temporala, punctul cel mai inalt de unde timpul isi pierde caracterul liniar, transformandu-se intr-o marime complexa, cu dimensiuni interschimbabile, sugerand infinitatea, ce se poate surprinde numai prin reflectare in spiritul uman, el insusi esentializat, devenit "mantuit azur". Azurul, prin culoarea sa clara, puternica, este simbolul inaltimei, al transcendentului spre care aspira constiinta nelinistita a poetului, iar trecerea se efectueaza printr-un punct de legatura, la fel cum, in scrierea lui Lewis Carroll, Alice patrunde in Tara Minunilor. Materialitatea lumii se dizolva prin sublimarea esentelor, prin transformarea sferei concretului in element eteric, imaterial: "Taind pe inecarea cirezilor agreste,/ in grupurile apei, un joc secund, mai pur".

Metafora "cirezilor agreste" ar putea fi rezultatul distilarii atipice a esentelor, modul in care se purifica materia de elementele ce o fixeaza in dimensiunile cunoscute, datatoare de gravitatie extrema. "Jocul secund" ar putea fi tocmai propensiunea catre zarile clare, luminoase, ale universului imaterial, existand dincolo de granitele cognoscibile. Fluiditatea se recompune prin aceasta distilare a materiei, prin integrarea ei intr-un spatiu complex, mai vast, poetul vorbind de "grupurile apei", de un "joc secund, mai pur". "Grupurile apei" semnifica tocmai tendinta de ascensiune in sferele inalte ale vibratiilor materiei, in nontimpul si nonspatiul unui dom atemporal iluzoriu. Poetul, ipostaziat in demiurg, contureaza dimensiunile acestei noi transformari vectoriale a materiei si a timpului.

Strofa urmatoare, pune in evidenta incremenirea atemporală, generatoare a unei noi materialitati, secunde, muzicale, ca sunetul ascuns, interior al materiei: "Nadir latent! Poetul ridica insumarea/ De harfe resfirate ce-n zbor invers le pierii/ si cantec istoveste: ascuns, cum numai marea,/ Meduzele cand plimba sub clopotele verzi". Timpul se aduna in insumarea de sunete, izvorate din adancurile structurii materiale a lumii. Sferele celeste sunt atinse prin vibratie imensa, prin reverberatie neptunica si telurica, urcata, printr-un efect de esentializare, in sferele inalte ale energiilor pure. Istovirea cantecului poate reprezenta atingerea nivelului absolut de vibratie a imaterialitatii, prin incercarea hermetica de a atinge absolutul. Lumea se construiește dupa o vasta ierarhizare a vibratiilor, care construiesc un cantec al lumii absolute, "istovit" in calatoria sa spre infinit, o muzica a sferelor in infinitul mic, perfect compatibila cu vibratia imensa a lumilor din infinitul mare. Într-o alta varianta, ascendenta cosmica este data de expresia "vazduh cladit", ceea ce arata ca aceasta structurare a lumii construiește o bolta a lumii uranice, superioara celei existente.